

КАФЕДРА ОРКЕСТРОВОГО ДИРИГУВАННЯ ТА ІНСТРУМЕНТОЗНАВСТВА

Хорове аранжування та перекладення

Освітній ступінь
Спеціальність

«Бакалавр»
025 «Музичне мистецтво»
026 «Сценічне мистецтво»
034 «Культурологія»

Курс	3, 4
Семестр	5–8

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
«Музична режисура»
«Музична культурологія»

Статус

Вибіркова

ECTS	3
Годин	90
Індивідуальні заняття	34
Самостійна робота	56

Форма контролю

Залік

ПІБ	Сіраш Анна Володимирівна, кандидатка мистецтвознавства, старша викладачка кафедри оркестрового диригування та інструментознавства Національної музичної академії імені П. І. Чайковського
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0002-8930-550X
e-mail	annasirash@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Хорове аранжування та перекладення» входить до дисциплін вільного вибору студента і є важливою ланкою у комплексі фахової професійно-практичної підготовки майбутнього диригента капели бандуристів, артиста ансамблю, артиста оркестру, викладача, музичного діяча тощо.

Мета навчальної дисципліни – надати послідовні теоретичні знання та практичні навички студентами щодо створення навчального та концертного репертуару для капел бандуристів, інструментальних і вокально-хорових ансамблів різноманітного складу відповідно до майбутньої концертної та педагогічної діяльності.

Основним напрямком роботи є прищеплення студентам сталої зацікавленості майбутньою

професією, творчого підходу в постановці й вирішенні актуальних проблем виконавства й педагогіки в галузі бандурного мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

Знати:

- етапи роботи над партитурою;
- принципи хорового аранжування та перекладення;
- будову хорової партитури, правила її викладення, партитурні позначки;
- особливості хорової фактури;
- класифікацію, теситурні можливості хорових голосів;
- вокальні прийоми звуковидобування;
- принципи взаємодії різних хорових груп, регістрів і тембрів;
- правила голосоведення;
- основні компоненти музичних виражальних засобів;
- принципи роботи з літературним текстом.

Вміти:

- використовувати основні методи та засоби аранжування та перекладення;
- підбирати твори для аранжування або перекладення;
- аналізувати хорові партитури;
- робити перекладення різного ступеня складності хорових, вокальних та інструментальних творів для хору чи ансамбля а'cappella;
- робити перекладення різного ступеня складності хорових, вокальних творів для капели чи ансамбля бандуристів;
- створювати різні типи хорової фактури;
- застосовувати набуті вміння та знання у майбутній професійній діяльності.

Основні завдання курсу «Хорове аранжування і перекладення» визначені необхідністю сформулювати у здобувачів наступні компетентності.

Загальні:

1. Здатність до аналізу, синтезу та систематизації знань.
2. Розуміння взаємозв'язків та взаємовпливу мистецьких явищ.
3. Спрямовання отриманих базових знань, результатів самостійної дослідної роботи на власну практичну діяльність.
4. Вільне володіння інформаційними технологіями.
5. Вільне володіння державною (за потреби іноземною) мовою для отримання необхідної інформації в самостійній роботі.

Фахові:

1. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
2. Поєднання базових теоретичних положень дисципліни із безпосереднім практичним засвоєнням.
3. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
4. Налагодження взаємозв'язку головних положень теорії та прийомів практичного застосування принципів аранжування зі знаннями та навичками, отриманими студентами у класах спеціального музичного інструменту, ансамблю, диригування (інших фахових предметів).
5. Екстраполяція закріпленого теоретичного матеріалу та сформованих практичних навичок студента на творчу діяльність.
6. Опанування технікою та алгоритмом роботи над аранжуванням твору.
7. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, Zoom, YouTube.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Тема 1. Мета і завдання курсу.

Тема 2. Перекладення хорових партитур для різних типів та видів хору.

Тема 3. Перекладення вокальних творів з супроводом для хору чи ансамблю різних типів та видів без супроводу.

Тема 4. Перекладення інструментальних творів для різних типів та видів хору чи ансамблю без супроводу.

Тема 5. Аранжування та перекладення вокально-інструментальних та вокально-хорових творів для різних типів та видів хору (ансамблю) у супроводі різного складу бандур.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Індивідуальна форма навчання, самостійна робота.

У зв'язку з індивідуальною формою навчання, творчим спрямуванням дисципліни, основна увага приділяється практичній роботі, яка, разом з тим, супроводжується викладенням необхідних теоретичних положень. Використовується кейс-метод, як форма інтерактивного навчання.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються на електронну пошту та відповідну групу у Messenger.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Одним з основних показників засвоєння матеріалу є виконання практичних завдань.

Первинний контроль – проводиться на початку курсу за для виявлення рівня підготовки студентів.

Поточний контроль – здійснюється протягом проведення занять згідно програми даного курсу (обговорення питань за темами курсу, виконання практичних завдань).

Рубіжний контроль – проводиться з метою отримання інформації щодо рівня поточної успішності студентів за певний період навчання. Проводиться наприкінці кожного змістового модуля у вигляді контрольного уроку. Здобувач має надати виконані твори, що були заплановані на семестр.

Підсумковий контроль – відбувається на останньому занятті, на якому підсумовується загальний рівень успішності студентів (презентація аранжування, перекладення чи авторського твору).

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	Всього %
1.	Відвідування занять	20
2.	Виконання практичних завдань	20
3.	Самостійна робота	20

4.	Залік	40
	Разом	100

Критерії оцінювання знань студентів

(90–100) – А– відмінно – здобувач володіє навчальним матеріалом в повному обсязі. Знає основні прийоми і способи аранжування та вміло і творчо використовує їх при виконання практичного завдання. Партитура, виконана з урахуванням всіх усталених правил нотного запису. Аргументований захист своєї роботи. Вичерпна і розгорнута відповідь на додаткові питання.

(82–89) – В– добре – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом. Знає основні прийоми та способи аранжування, використовує їх при виконання практичного завдання. Партитура оформлена з деякими. Захист роботи достатньо переконливий. Ґрунтовна відповідь на додаткові питання. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань.

(74–81) – С– добре здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом. Знає основні прийоми та способи перекладення та аранжування, використовує їх при виконання практичного завдання, але припускає неточності та помилки. Партитура написана з незначними помилками. Здобувач не може чітко пояснити свої наміри в роботі з над твором. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань.

(64–73) – D– задовільно – здобувач не володіє повним обсягом початкового матеріалу, тому фрагментарно і з помилками виконує практичне завдання. Партитура не завершена, написана із значними помилками. Слабкі теоретичні знання, відповідь на питання в мінімально допустимому обсязі, значні неточності. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань.

(60–63) – E– задовільно – здобувач поверхово і фрагментарно засвоїв обсяг навчального матеріалу. Партитура не завершена, зроблена зі значною кількістю помилок. Захист роботи посереднього рівня. Застосовує незначну частину теоретичного та практичного матеріалу, виявляє знання і розуміння деяких положень. Творчий підхід до розв'язання завдань не реалізується.

(35–59) – FX – незадовільно – здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання. Самостійно не опрацьовує матеріал. Не виконує більшість завдань з дисципліни. Відповідь на питання в недостатньому обсязі. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань.

(1–34) – F – незадовільно – не володіє теоретичним матеріалом та практичними навичками з дисципліни.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни відвідування студентами культурно-мистецьких заходів, театрів, музичних фестивалів, конкурсів, концертів, майстер-класів тощо

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вахняк Є. Хорове аранжування. Київ : Музична Україна, 1977.
2. Григорова К. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Хорове аранжування». Херсон : ХДУ, 2004.

3. Денисюк І. Реалізація навичок імпровізації музиканта в умовах сучасного музикування // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : збірник матеріалів XIV Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. Рудницької [гол. ред. Г. І. Сотська]. Вип.8 (12). Київ. : Талком, 2017. С. 171–177.
4. Долчук Р. Хорове аранжування. Івано-Франківськ: Плай ЦІТ Прикарпатського університету імені Василя Стефаника, 2008. 383 с.
5. Дуда Л. Теоретичні засади обробки фольклору крізь призму жанрової специфіки бандурного репертуару / Вісний Прикарпатського університету, Мистецтвознавство. Вип.15–16. Івано-Франківськ, 2009. С. 186–192.
6. Коломоєць О. М. Хорознавство. Київ : Либідь. 2001. 168 с.
7. Пігров К.К. Керування хором. Київ : Держвидав. 1962. 202 с.
8. Смирнова Т. А. Хорознавство (історія, теорія, методика): навчальний посібник., вид. 3, доповн. Харків: ХНПУ, «Федорко», 2018, 212
9. Толмачов Р.В. Хорове аранжування та вільна обробка : навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2011. 168 с.
10. Шпачинський О. Мистецтво хорового аранжування для народного хору. Теорія, методика, практика: навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. 328 с.
11. Шумська Л. Ю. Хорове диригування : навч. посіб., 2-ге вид., доповн. та перероб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017, 105 с.
12. Коновалова І. Феноменологія музичної обробки (на матеріалі хорових творів українських композиторів ХІХ – ХХ ст.) : дис. ... канд. мистецтво-знавства : 17. 00.01. Харків, 2007. 314 с.
13. Чміль Ю.К. Хорове аранжування: навчальний посібник для студентів музичнопедагогічних факультетів. Київ: НПУ, 1997.